

در آن سوی فراموشی

یادی از دکتر رضا رادمنش
دبیرکل اسبق حزب توده

هوشنگ متیری

سرشناسه
 عنوان و نام پدیدآور
 مشخصات نشر
 مشخصات ظاهری
 فروست
 شابک
 بدست نویسی
 داشت
 یادداشت
 رصوع
 مؤلف
 رده بندی
 رده بندی نویسی
 شماره کتاب نویسی

منتصری، هوشنگ ۱۳۰۲-
 : در آنسوی فراموشی: یادى از دکتر رضا رادمنش دبیرکل اسبق حزب توده/ هوشنگ منتصرى.
 تهران: شیرازه کتاب ما ۱۳۹۵.
 : ۱۲۸ص
 : مجموعه تاریخ معاصر ایران - ۲۲.
 : ۹۷۸-۶۰۰-۹۶۳۵۴-۳-۶
 : فیبا
 : چاپ قبلى: شیرازه ۱۳۷۹.
 : نمایه.
 : رادمنش، رضا، ۱۲۸۴-۱۳۶۲ — سرگذشتنامه.
 : حزب توده ایران.
 : DSR ۱۵۲۸/۵/۲م ۸ ۱۳۹۴
 : ۹۵۵/۰۸۲۰۹۲
 : ۱۶۳۰۸۰۲:

دکتر آنسوی فراموشی

یادی از دکتر رضا رادمنش دبیرکل اسبق حزب توده

نویسنده: هوشنگ منتصری
 انتشارات: شیرازه کتاب ما
 طراح جلد: پردیس خرمی
 چاپ: پردیس دانش
 تیراژ: ۸۸۰ نسخه
 چاپ اول: ۱۳۹۵
 حق چاپ و نشر محفوظ است.

تهران. صندوق پستی: ۱۱۱-۱۳۱۴۵
 تلفن: ۸۸۹۵۲۳۹۷ - فکس: ۸۸۹۵۱۶۹۱
 همراه: ۰۹۳۶۹۵۰۰۱۸۲

سایت: www.shirazehketab.net

فهرست

یادداشت‌های دبیر مجموعه	۴
مقدمه	۱
بخش اول	۵
فضای استبدادی	۵
تحصیلات	۶
بازگشت از اروپا	۷
تدریس در دانشسرای عالی	۸
چگونگی دستگیری	۹
دوره زندان	۱۲
گروه جهانسوز	۱۳
عقاید متضاد	۱۵
بعد از شهریور ۱۳۲۰	۱۷
سازمان جوانان حزب	۱۹
وکالت مجلس	۲۰
ماجرای نفت شمال	۲۲
فرقه دموکرات	۳۰
زمینه انشعاب	۳۱
واقعه بهمن ۱۳۲۷	۳۴
فرار به شوروی	۳۹
بخش دوم	۴۳
دیدار در لایپزیگ	۴۵

۴۷	از عشق آباد تا مسکو
۴۹	خطای تاریخی
۵۱	در تدارک بازگشت به وطن
۵۳	عبور از دیوار مرزی
۵۴	کدورت از نامردمی‌ها
۵۶	سلام بر دلار
۵۸	در دنیای آزاد
۶۰	دیدار با فریدون کشاورز
۶۲	بازگشت به وطن
۶۴	رفات با ملی امنی
۶۵	اسوانی در ساق سیاسی
۶۷	فرار از پساد
۷۰	تیمسار یخچیر
۷۱	گفتگو با داود نوروزی
۷۲	حسین یزدی
۷۴	عباس شهریاری
۷۵	دشمنان دوست‌نما
۷۶	خاطر آشفته
۷۷	برخورد با اسکندری
۷۸	راز پنهان
۸۲	درگذشت
۸۴	مراسم خاکسپاری
۸۶	خواننده گرامی
۸۹	پیوست ۱
۸۹	دکتر رادمش به حکایت از پرونده پنجاه و سه نفر
۹۵	قرار بازپرس
۹۶	تأیید قرار توقیف
۹۷	تأیید قرار توقیف
۹۷	بازجویی در عدلیه
۱۱۳	فهرست اعلام

یادداشت دبیر مجموعه

تحقیق و پژوهش در تاریخ معاصر ایران از روند موزون و متناسبی برخوردار نیست؛ برخی از مضامین آن هنوز به گونه‌ای درخور و بایسته مورد بررسی قرار نگرفته‌اند و آن بخش از مباحثش نیز که در مقایسه با مضامین پیش گفته به صورت نسبتاً جامعی مورد توجه بوده‌اند، از کم و کسر عاری نیستند. یکی از این مباحث که حجم بالنسبه چشمگیری از پژوهش‌های موجود را به خود اختصاص داده است تاریخ حزب توده ایران است در طول چهل سال فعالیت کم و بیش مستمر سیاسی.

بخش مهمی از این تاریخ سرگذشت سران و رهبران حزب استوار است و در این عرصه آن گروه از این سال که مانند ایرج اسکندری، اردشیر آوانسیان، نورالدین کیانوری و احسان طبری... خاطراتی از خود برجای گذاشته‌اند، در این تاریخچه رد و نشان درخور توجهی به جای نهاده و بخشی از این عرصه را به خود اختصاص داده‌اند و آنهایی هم که چنین نکرده‌اند مانند دکتر رضا رادمش، کم و بیش در حاشیه مانده و به نسبت نقش و سهم خویش در این فعالیت‌ها، امکان طرح و بیان آراء خود را نیافته‌اند.

در آن سوی فراموشی؛ یادی از دکتر رضا رادمش دبیرکل اسبق حزب توده اگرچه به هیچ وجه جای خالی چنان نقیصه‌ای را پر نمی‌کند ولی با این حال با تأکید و توجهی که بیش از هر چیز بر ابعاد انسانی شخصیت مورد بحث دارد، خود می‌تواند به عنوان نوعی گوشزد و یادآوری در گوشه‌ای از این تصویر قرار گیرد.

کاوه بیات

در میان سران حزب توده از دکتر رضا رادمنش که مدت بیست سال دبیر کلی و دبیر ادبی این حزب را به عهده داشت و این زمان طولانی رهبری بین رهبران احزاب مشابه در کشورهای مختلف جهان کم سابقه بوده است خاطره‌ای بیشتر نمانده است. متأسفانه نوشته یا یادداشت‌هایی حتی به صورت پراکنده از وی هم نمانده که براساس آن بتوان در ارتباط با برداشت‌های فکری او که در برخی موارد با مواضع رسمی حزب مغایر بوده مطالبی را نقل نمود و به چگونگی نقش رهبری وی در این حزب که در طوفان حوادث و تحولات سیاسی یک دوره حساس از تاریخ ایران تأثیرگذار بوده است پی برد. شاید این نوشته که محصول تماس‌های مستمر و ملخص گفتگوهای خودمانی من را در آخرین سال‌های زندگی‌اش بوده و در جریان مسافرت‌های متعدد و تکرار به شهرهای «لایپزیگ» محل اقامتش و «برلین شرقی» انجام گرفته است، حدودی بتواند روشنگر مسائلی در این زمینه باشد.

مقدمتاً یادآور می‌شوم تا آنجا که من اطلاع دارم بعد از مرگ دکتر رادمنش در تاریخ ۲۴ بهمن ۱۳۶۲ دو مقاله یکی به قلم باقر مؤمنی و دیگری توسط علی مستوفی که از دوستان دکتر رادمنش بوده و با روحیات وی آشنایی داشته‌اند در دو مجله مختلف از انتشارات برون‌مرزی تحریر گردیده که در این مقالات بیشتر به توصیف صفات

اخلاقی او پرداخته شده و از وی به نیکی یاد شده است. در خاطراتی هم که از رهبران حزب توده انتشار یافته است، ایرج اسکندری که از دوران تحصیل در فرانسه با وی آشنایی داشته صداقت او را در گفتار و کردار مورد ستایش قرار داده است، دکتر کیانوری نیز با وجود این که در بسیاری از مسائل و شیوه‌های رهبری در دوران فعالیت‌های حزبی در ایران و هنگام اقامت در شوروی و آلمان شرقی با دکتر رادمنش اختلاف نظر داشته و به همین علت برخوردهایی نیز بین آنها وجود داشته است در خاطرات نشر شده‌اش جانب انصاف را رعایت نموده و ضمن تشریح نقطه‌نظرهای مورد اختلاف از او با احترام یاد کرده است، خانم مریم فیروز همسایگی نیز در کتاب خاطراتش شخصیت وی را در حد اعلاء ستوده است، و آن احسان طبری که در مسیر حیات حزب توده اغلب مورد تأیید دکتر رادمنش قرار داشته در «کژراهه» معروف خود نه فقط به نحوه رهبری او در حزب بلکه از صفات و اخلاقیات شخصی وی یعنی قولی را که جملگی بر آن به مانند انتقاد شدید به عمل آورده است. من به عنوان فرزند ارشد یگانه خواهرم، علاقه دکتر رادمنش در دو دوره مشخص از زندگی او با وی در ارتباط بسیار نزدیک بوده‌ام: یکی هفت سال در فاصله بعد از واقعه سوم شهریور ۱۳۲۰ که او از زندان رضاشاه آزاد گردید و با تأسیس حزب توده زندگی سیاسی پرماجریش آغاز شد تا اواخر سال ۱۳۲۷ که پس از حادثه تیراندازی به محمد رضا شاه در دانشگاه تهران و انحلال حزب توده او ناچار به شورس گریخت، و دیگری سال بعد به مدت پنج سال در فاصله بعد از انقلاب اسلامی ایران تا زمان مرگش که با مسافرت‌های متعدد من به آلمان شرقی و سفرهای وی به سوئیس و فرانسه حاصل گردید.

با وجود این چون یادداشت‌های حاضر بر پایه برداشت‌های شخصی نوشته شده و مایه عاطفی در آن دخالت داشته است بنابراین نمی‌تواند از

نقطه نظر سیاسی شامل ارزیابی دقیق درباره او باشد، قضاوت قطعی این مسئله با تاریخ است که دوست و دشمن نمی شناسد و در دادگاه حافظه ماندگار خویش نقش پردازان صحنه های سیاسی را آن چنان که بوده اند مورد داوری قرار می دهد.

www.ketab.ir